

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.012.03.2020

Prof. dr. hab. n. med.
Radziław Kordek
Rektor Uniwersytetu
Medycznego w Łodzi
al. Kościuszki 4
90-419 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/077 – Uznawanie kwalifikacji zawodowych obcokrajowców spoza Unii Europejskiej.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Medyczny w Łodzi, al. Kościuszki 4, 90-419 Łódź (dalej: Uczelnia).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. n. med. Radzisław Kordek, Rektor Uniwersytetu Medycznego w Łodzi od dnia 1 września 2016 r. (dalej: Rektor). (akta kontroli str. 3-6)
Zakres przedmiotowy kontroli	Uznawanie kwalifikacji cudzoziemców spoza Unii Europejskiej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017 – 2020 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Michał Maćkiewicz, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/116/2020 z 13 lipca 2020 r. oraz nr LLO/135/2020 z 1 września 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uczelnia prawidłowo zorganizowała strukturę do realizacji procesu nostryfikacji. Osoby wyznaczone do wykonywania zadań związanych z nostryfikacją, były wieloletnimi pracownikami naukowymi.

Na Uczelni ustanowiono zasady dokonywania porównania efektów kształcenia kandydatów z zagranicy poprzez egzamin testowy porównujący wiedzę. Wydziały, które przeprowadzały nostryfikację dyplomów, w znacznej większości posiadały zatwierdzone regulaminy i procedury wewnętrzne. W oparciu o te uregulowania, na jednym z wydziałów Uczelni wprowadzono dodatkowy egzamin, warunkujący wszczęcie postępowania nostryfikacyjnego³, który nie został przewidziany w obowiązujących przepisach prawa i - zdaniem NIK - ograniczał swobodę dostępu do postępowania, jaką założył ustawodawca w przepisach. Ponadto, od kandydatów żądano każdorazowo przedłożenia przy składanym wniosku niektórych wymaganych dokumentów sporządzonych i poświadczonych przez tłumacza przysięgłego, co od 2 października 2018 r., było niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

W wyniku kontroli stwierdzono także przypadki przekroczenia terminu zakończenia postępowań nostryfikacyjnych, skrócenia kandydatom czasu na wniesienie opłaty nostryfikacyjnej, prowadzenia postępowań nostryfikacyjnych pomimo niewwniesienia stosownej opłaty oraz braku niektórych wymaganych elementów w zaświadczeniach dotyczących uznania dyplomu ukończenia studiów za granicą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Uznawanie kwalifikacji zawodowych cudzoziemców spoza Unii Europejskiej.

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2017 – 2020 do Uczelni wpłynęło łącznie 221 wniosków o przeprowadzenie postępowania nostryfikowania dyplomu⁴, z tego 129 w 2017 r., 76 w 2018 r., 16 w 2019 r. W 2020 roku nie wpłynął żaden. Wnioski złożyło 192 lekarzy (116, 69, 7) i 29 dentystów (13, 7, 9).

Rozpatrzone wnioski (220)⁵ zostały złożone przez obywateli Ukrainy (łącznie 105, w tym 84 wniosków lekarzy i 21 lekarzy dentystów), Polski (łącznie 53, w tym 47 wniosków lekarzy i 6 lekarzy dentystów), Białorusi (łącznie 32, w tym 31 wniosków lekarzy i 1 lekarza dentysty), Rosji (dziewięć wniosków lekarzy), Mongolii (cztery wnioski lekarzy), Syrii (trzy wnioski lekarzy), Egiptu, Meksyku i Indii (po dwa wnioski lekarzy), Libii, Palestyny, Estonii, Gruzji, Kazachstanu, Mołdawii, Tunezji (po jednym wniosku lekarzy) i Armenii (jeden wniosek lekarza dentysty).

W wyniku przeprowadzenia 220 postępowań nostryfikacyjnych, wydano 19 zaświadczeń o uznaniu dyplomu ukończenia studiów za granicą za równoważny polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu oraz 201 odmów (poziom uznawalności dyplomów w stosunku do przeprowadzonych postępowań wyniósł 8,6%).

(akta kontroli str. 7-12, 14-22, 24-26, 28-29, 31-33)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Procedura tego Wydziału została zawieszona z dniem 14 lutego 2020 r.

⁴ Łącznie przeprowadzono 220 postępowań, ze względu na wycofanie wniosku przez jednego lekarza złożony w 2017 r.

⁵ Jeden z lekarzy wycofał złożony wniosek.

Terminy przyjmowania dokumentów od kandydatów zostały określone w procedurach i regulaminach postępowań nostryfikacyjnych, szerzej opisanych w punkcie 3 niniejszego wystąpienia. I tak na Wydziale Lekarskim - kierunku lekarskim oraz Wydziale Nauk o Zdrowiu ustalono, że przyjmowanie dokumentów odbywało się w ciągu roku akademickiego, po wcześniejszym telefonicznym uzgodnieniu terminu wizyty. Na kierunku lekarsko – dentystycznym był to miesiąc marzec, jednakże przyjmował wnioski przyjmowano także na bieżąco, w miarę ich wpływu od kandydata. Złożenie kompletu wymaganych dokumentów rozpoczynało procedurę nostryfikacji dyplomu.

W regulaminie obowiązującym na kierunku lekarskim od 7 maja 2020 r. ograniczono ten okres do trzech miesięcy w ciągu roku akademickiego - listopad, styczeń i marzec, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu wizyty.

Na Wydziale Farmaceutycznym nie wyznaczano terminów przyjmowania dokumentów, a warunkiem rozpoczęcia procedury było osobiste złożenie podania do Dziekana Wydziału.

(akta kontroli str. 14-15, 31-33, 35-38, 43-61, 71, 76-84, 86-89, 573)

2. Na podstawie Statutu⁶ i Regulaminu Organizacyjnego Uczelni⁷, obowiązek obsługi administracyjnej postępowania nostryfikacyjnego należał do 30 września 2019 r. do dziekanatów poszczególnych wydziałów⁸, a od 1 października 2019 r. do Rady dydaktycznej kierunku.

(akta kontroli str. 629)

3. W okresie objętym kontrolą Uczelnia posiadała następujące procedury wewnętrzne i ustalone zadania w zakresie postępowania nostryfikacyjnego. Zawierały one m.in. postanowienia ogólne z informacją o wymaganych do złożenia przez kandydata dokumentach oraz innymi wymaganiami formalnymi, jak również sposób przeprowadzenia porównania efektów kształcenia ze szczególnym określeniem warunków zaliczenia egzaminu z tym związanego. I tak obowiązywał:

- na Wydziale Lekarskim, kierunku lekarskim – *Regulamin postępowania nostryfikacyjnego na kierunku lekarskim Uniwersytetu Medycznego w Łodzi*⁹. Obsługą przyjmowania wniosków zajmował się wyznaczony pracownik dziekanatu lub przewodniczący Komisji ds. Nostryfikacji. Zgodnie z Uchwałą Rady Wydziału Lekarskiego¹⁰ komisja dokonywała porównania programu studiów, natomiast porównanie efektów kształcenia odbywało się na podstawie odpowiedzi kandydata na pytania testowe jednokrotnego wyboru metodą komputerową (szerzej opisano w punkcie 6 niniejszego wystąpienia) z koniecznością osiągnięcia minimalnego poziomu poprawnych odpowiedzi na pytania. Zaliczenie egzaminu na wymaganym poziomie, skutkowało pozytywną opinią Komisji ds. Nostryfikacji oraz Uchwałą Rady Wydziału o uznaniu za równoważny z polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych.
- na Wydziale Lekarskim, Oddziale Stomatologicznym - *Regulamin postępowania nostryfikacyjnego na kierunku lekarsko – dentystycznym Uniwersytetu*

⁶ Uchwały Senatu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi w sprawie uchwalenia Statutu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi nr 409/2011 z dnia 29 września 2011 r. ze zm. oraz nr 307/2019 z dnia 27 czerwca 2019 r. ze zm.

⁷ Zarządzenie nr 66/2015 z dnia 19 listopada 2015 r. oraz nr 83/2019 z dnia 30 września 2019 r. Rektora Uniwersytetu Medycznego w Łodzi w sprawie Regulaminu organizacyjnego administracji Uniwersytetu Medycznego w Łodzi ze zm.

⁸ §61 ust. 9 pkt. 3 lit. j Zarządzenia nr 83/2019 z 30 września 2019 r. oraz §36 pkt. 3 lit. j Zarządzenia 66/2015 z 19 listopada 2015 r.

⁹ Od 1 października 2016 r., od 15 października 2018 r., od 7 maja 2020 r. Wszystkie regulaminy zostały zatwierdzone przez Dziekana Wydziału Lekarskiego UM w Łodzi.

¹⁰ Uchwała Rady Wydziału Lekarskiego nr 10/213/2014 oraz nr 10a/213/2014 z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie postępowania zmierzającego do porównania efektów kształcenia dla osób nostryfikujących dyplom lekarza/lekarza dentysty. Uchwała 10a dotyczy Oddziału Stomatologicznego ww. wydziału.

*Medycznego w Łodzi*¹¹. Obsługą przyjmowania wniosków zajmował się wyznaczony pracownik dziekanatu, a porównanie efektów kształcenia realizowano analogicznie jak na kierunku lekarskim.

- na Wydziale Nauk o Zdrowiu, Oddziale Pielęgniarstwa i Położnictwa od 18 czerwca 2019 r. obowiązywała procedura nostryfikacji dyplomu pielęgniarki/położnej¹². W procedurze określono, że obsługą przyjmowania wniosków zajmuje się dziekanat oraz prodziekan Oddziału. W tym samym dniu powołano na posiedzeniu Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu *Komisję ds. Reaktywacji i Nostryfikacji na kierunku Pielęgniarstwo i Położnictwo*. W okresie kontrolowanym do wydziału nie wpłynął żaden wniosek/podanie o wszczęcie procedury nostryfikacyjnej.

(akta kontroli str. 7-8, 9-12, 14-15, 28-29, 31-33, 35-61, 71-73, 75-85)

Jak wyjaśniła Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, wydział nie posiadał wcześniej ustalonych procedur z powodu braku zainteresowania nostryfikowaniem dyplomu przez pielęgniarki/położne. Procedury zostały utworzone w momencie gdy pojawiły się pierwsze nieformalne zapytania w tej sprawie.

(akta kontroli str. 622-625)

- na Wydziale Farmaceutycznym od 16 października 2018 r. obowiązywała *Procedura postępowania nostryfikacyjnego dyplomów studiów magisterskich lub równoważnych na kierunku Farmacja*¹³. W dniu 26 czerwca 2018 r. zaakceptowano skład Komisji ds. Nostryfikacji¹⁴. Procedura zakładała, że m.in. warunkiem koniecznym wszczęcia postępowania nostryfikacyjnego było pozytywne ukończenie testowego egzaminu weryfikującego stan wiedzy osoby ubiegającej się o nostryfikację dyplomu. Po pozytywnym zaliczeniu testu, kandydat zobowiązany był złożyć podanie do Dziekana Wydziału o wszczęcie procedury nostryfikacyjnej. Przeprowadzenie egzaminu weryfikującego wiedzę było wolne od opłaty. W okresie kontrolowanym do wydziału wpłynęło sześć wniosków¹⁵ z prośbą o dopuszczenie do egzaminu weryfikującego stan wiedzy osób ubiegających się o nostryfikację dyplomu. Pięć osób przystąpiło do egzaminu w dniu 28 czerwca 2019 r., jednakże żadna z nich nie osiągnęła zakładanej ilości punktów. Żadna z osób przystępujących do egzaminu weryfikującego wiedzę, nie złożyła podania o wszczęcie procedury nostryfikacyjnej oraz nie wnioskowała o ponowne przystąpienie do egzaminu (opisano w sekcji nieprawidłowości). W dniu 14 lutego 2020 r. na posiedzeniu Wydziałowej Rady Dydaktycznej Kierunku Farmacja ustalono, że *na czas dostosowania procedury do obecnie obowiązujących przepisów procedura zostaje zawieszona*. W okresie od lutego 2020 r. do zakończenia kontroli NIK, na wydziale trwały prace nad dostosowaniem procedury do obowiązującego stanu prawnego. Do wydziału nie wpłynął żaden inny wniosek/podanie o wszczęcie procedury nostryfikacyjnej zgodny z zatwierdzoną procedurą.

(akta kontroli str. 7-8, 24, 31-33, 86-90, 573, 618-621)

Dziekan Wydziału Farmaceutycznego wyjaśniła, że wydział (...) *był przygotowany na zajęcie się nostryfikacją dyplomu magistra farmacji, jednak nikt nie zgłaszał woli złożenia dokumentów w tej sprawie. Uaktualniając wszystkie dokumenty związane z prowadzeniem studiów (...), stopniowo dostosowywano regulaminy i wytyczne*.

¹¹ Od 1 października 2016 r., od 15 października 2018 r., od 7 maja 2020 r. Wszystkie regulaminy zostały zatwierdzone przez Prodziekana Wydziału Lekarskiego Oddziału Stomatologicznego UM w Łodzi.

¹² Uchwała nr 16 z dnia 18 czerwca 2019 r. Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu.

¹³ Uchwała nr 34a/2018 Rady Wydziału Farmaceutycznego w sprawie zaakceptowania Procedury (...).

¹⁴ Uchwała nr 30a/2018 Rady Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

¹⁵ Wnioski wpływały w okresie od września 2018 r. do maja 2019 r.

(akta kontroli str. 569-573)

Wszystkie wydziały zapewniły obsługę administracyjną składanych wniosków poprzez wyznaczonego pracownika dziekanatu, a także ocenę i porównanie efektów kształcenia przez członków Komisji ds. Nostryfikacji, będących wieloletnimi pracownikami dydaktycznymi posiadającymi stopień profesora. Zadania te miały odzwierciedlenie w zakresach obowiązków osób za nie odpowiedzialnych.

(akta kontroli str. 23, 27, 30-33, 39, 41-42, 621, 627-649)

Procedura ustalona na Wydziale Farmaceutycznym przewidywała przeprowadzenie dodatkowego egzaminu dla kandydatów (opisane w pkt. 1 nieprawidłowości). Wszystkie regulaminy/procedury zobowiązywały kandydatów dołączenia do wniosku dokumentów, wraz z tłumaczeniem poświadczonym przez tłumacza przysięgłego (opisane w pkt. 5 wystąpienia). W pozostałym zakresie ustanowione na Uczelni regulacje wewnętrzne/procedury zawierały aktualne informacje zgodne z przepisami określonymi w Rozporządzeniu z dnia 19 sierpnia 2015 r.¹⁶ oraz Rozporządzeniu z dnia 28 września 2018 r.¹⁷. Na Wydziale Farmaceutycznym do czasu zakończenia kontroli trwały prace nad uaktualnieniem i dostosowaniem procedury do obowiązujących przepisów.

(akta kontroli str. 35-61, 71-119, 573, 617-621, 626-649)

Na podstawie badania 91 wniosków (41,2% złożonych w badanym okresie, dalej: badana próba) stwierdzono, że zostały one rozpatrzone zgodnie z obowiązującymi procedurami, poza 13 przypadkami rozpoczęcia procedowania, pomimo braku uiszczenia stosownych opłat (szerzej opisano w sekcji poświęconej stwierdzonym nieprawidłowościom).

(akta kontroli str. 31-33, 41-85, 627-649)

Informacje o procedurze nostryfikacyjnej i sposobie składania wniosków zostały przedstawione na stronach internetowych¹⁸ poszczególnych wydziałów (za wyjątkiem Wydziału Farmaceutycznego) w zakładkach p.n. „Nostryfikacja”. Informacje wskazywały m.in. gdzie i w jaki sposób złożyć wniosek, jakie należy załączyć do niego dokumenty, jaka została przewidziana forma porównania efektów kształcenia (zasady przeprowadzenia testu oraz wymagania co do jego zaliczenia), jaką należy wnieść opłatę. Wskazano zakres wiedzy wymaganej od kandydata wraz z wykazem niezbędnej literatury. Wszystkie informacje na stronie internetowej były w języku polskim i nie posiadały tłumaczenia na żaden inny język.

W odniesieniu do zamieszczania informacji na stronie internetowej w języku polskim dziekani wydziałów wyjaśnili m.in., że wszystkie osoby, bez względu na posiadane obywatelstwo, które ukończyły studia medyczne w języku innym niż język polski, w celu uzyskania w Polsce prawa do wykonywania zawodu lekarza bądź prawa wykonywania zawodu w celu odbycia stażu podyplomowego, są zobowiązane wykazać znajomość języka polskiego poprzez złożenie egzaminu z języka polskiego.

(akta kontroli str. 90-119, 569-600, 617-625, 627-649)

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą oraz w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów wyższych na określonym poziomie kształcenia (Dz. U. z 2015 r. poz. 1467). Dalej: Rozporządzenie z 2015 r.

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie (Dz. U. z 2018 r. poz. 1881). Dalej: Rozporządzenie z 2018 r.

¹⁸ Wydział Lekarski na kierunku lekarskim: <http://lekarski.umed.lodz.pl/nostryfikacja/>; Wydział Lekarski na kierunku Lekarsko – dentystycznym: <http://stomatologia.umed.lodz.pl/praktyki/>; Wydział Nauk o Zdrowiu na Oddziale Pielęgniarstwa i Położnictwa: <http://pielegniarstwo.umed.lodz.pl/nostryfikacja/>.

4. Na podstawie badanej próby ustalono, że ocena formalna wniosków była przeprowadzana zgodnie z procedurami wewnętrznymi. Wszystkie złożone wnioski (91) były weryfikowane w momencie przyjęcia w dziekanacie i przyjmowane na jednolitych formularzach, które zawierały m.in. informacje o kandydacie (nazwisko i imię, miejsce stałego zamieszkania, dane kontaktowe), informacje o dyplomie uzyskanym za granicą oraz wykaz składanych dokumentów (m.in. kopie dyplomu oraz jego suplementu z tłumaczeniem, kopia świadectwa dyplomu na podstawie którego nastąpiło przyjęcie na studia wyższe, życiorys).

Stosowane na Uczelni formularze zapewniły zawieranie tych samych informacji oraz analogicznej dokumentacji wobec wszystkich kandydatów, a ocena formalna przebiegała w jednolity sposób.

Przy kolejnej próbie podchodzenia kandydata do procedury nostryfikacyjnej w przypadku negatywnego wyniku egzaminu, Uczelnia nie wymagała ponownego dostarczenia dokumentów ani formularza, m.in. wystarczyło przesłanie maila lub zgłoszenie telefoniczne z prośbą o ponowne wszczęcie procedury nostryfikacyjnej, oraz nie dokonywała ponownie oceny formalnej. Przy ponownym składaniu wniosku przez kandydatów, byli oni zobligowani do ponownego wniesienia opłaty nostryfikacyjnej.

Uczelnia nie odrzuciła żadnego wniosku pod względem formalnym. W trzech przypadkach na 91 badanych, kandydaci dokonali stosownych uzupełnień.

(akta kontroli str. 7, 9-11, 14-15, 25, 31-33, 41-61, 71, 73, 75-85, 626)

5. We wszystkich obowiązujących w okresie kontrolowanym procedurach wewnętrznych dot. nostryfikacji dyplomów, wydziały określiły wymóg przedłożenia dokumentów wymienionych w § 2 ust. 3 Rozporządzenia z 2015 r. a następnie w §2 ust. 2 pkt 1-3 Rozporządzenia z 2018 r., wraz z tłumaczeniem poświadczonym przez tłumacza przysięgłego (opisano w pkt 2 stwierdzonych nieprawidłowości).

Na 91 badanych spraw, w 90 kandydaci dołączali do złożonych wniosków dokumenty już przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego, a w jednym - tłumaczenia i potwierdzenia przez właściwego konsula RP.

(akta kontroli str. 31-33, 35-38, 40, 43-61, 71, 73, 76-84, 86-568, 573, 601-625)

6. Jako warunek uznania równoważności dyplomu oraz porównania efektów kształcenia kandydatów, Uczelnia określiła wymóg przystąpienia każdego kandydata do testu/egzaminu pisemnego. Szczegółowe wymagania co do ilości pytań oraz uzyskania minimalnego poziomu prawidłowych odpowiedzi na zaliczenie egzaminu, zostały określone w regulaminach/procedurach nostryfikacji dyplomu i tak: dla Wydziału Lekarskiego kierunku lekarskiego – 55%¹⁹ a następnie 56%²⁰ na 120 pytań, dla kierunku lekarsko – dentystycznego – 69% na 140 pytań a dla Wydziału Nauk o Zdrowiu – 60% na 120 pytań. Pytania znajdowały się w centralnym komputerowym systemie egzaminacyjnym Uczelni z przyporządkowaniem do poszczególnych przedmiotów. Brak osiągnięcia przez kandydata określonego minimalnego poziomu poprawnych odpowiedzi skutkowało uchwałą Rady Wydziału odmawiającą uznania dyplomu za równoważny a kandydat mógł ponownie do niego przystąpić po ponownym złożeniu wniosku oraz wniesieniu opłaty nostryfikacyjnej.

Wydział Farmaceutyczny nie przeprowadzał egzaminu porównującego efekty kształcenia, lecz na podstawie obowiązującego do 14 lutego 2020 r. Regulaminu postępowania nostryfikacyjnego zatwierdzonego 16 października 2018 r., przeprowadzano egzamin weryfikujący wiedzę (szerzej opisane w sekcji

¹⁹ Uchwałą Rady Wydziału Lekarskiego nr 6f/226/2016 r. z dnia 12 stycznia 2016 r. zmniejszono próg uznania równoważności dyplomu z 60% na 55%.

²⁰ Regulamin postępowania nostryfikacyjnego obowiązujący od 7 maja 2020 r.

nieprawidłowości). Warunkiem koniecznym wszczęcia postępowania nostryfikacyjnego było jego zaliczenie na co najmniej minimalnym poziomie, tj. 70% na 100 pytań.

Każdy z wydziałów zamieścił ww. informacje na stronie internetowej z podaniem literatury niezbędnej do zaliczenia egzaminu. Każdy z wydziałów określił również w ww. regulaminach zasady funkcjonowania i powołał Komisje ds. Nostryfikacji, które odpowiadały za ocenę merytoryczną złożonych dokumentów pod kątem zgodności efektów kształcenia.

We wszystkich zbadanych 91 sprawach, Komisje ds. Nostryfikacji podejmowały decyzję o skierowaniu kandydata na egzamin w celu porównania efektów kształcenia, zgodnie z Uchwałą Rady Wydziału Lekarskiego²¹ z dnia 9 grudnia 2014 r. Egzamin ten, zgodnie z Regulaminem postępowania nostryfikacyjnego dla Wydziału Lekarskiego kierunku lekarskiego i lekarsko – dentystycznego, był przeprowadzany w formie testu komputerowego przez Centralny Ośrodek Egzaminacyjny UM w Łodzi. Test przewidywał pięć wariantów odpowiedzi, z czego jedna była prawidłowa. Po zaliczeniu przez kandydata egzaminu, Komisja wnioskowała do Rady Wydziału o uznanie dyplomu za równoważny z polskim. We wszystkich znajdujących się w badanej próbie siedmiu przypadkach pozytywnego zaliczenia egzaminu, Rada Wydziału Lekarskiego podjęła uchwałę i wydano zaświadczenie o uznaniu dyplomu za równoważny z polskim.

(akta kontroli str. 31-33, 35-38, 40, 43-61, 69-72, 73-74, 76-568, 573, 621, 627-649)

7. Na podstawie zbadanej próby 91 spraw stwierdzono, że w 76 przypadkach postępowania nostryfikacyjne przeprowadzono w terminie 90 dni od daty złożenia wniosku spełniającego wymagania formalne, tj. w terminie określonych w §4 ust. 1 Rozporządzenia z 2015 r. oraz § 6 ust. 1 Rozporządzenia z 2018 r.

W pozostałych 15 przypadkach termin ten został przekroczony (szczegółowo opisano w sekcji nieprawidłowości).

Średnia długość rozpatrywania wniosku, zarówno na kierunku lekarskim jak i lekarsko – dentystycznym Wydziału Lekarskiego, na podstawie przebadanej próby wynosiła 62,7 dni (dla lekarskiego 59,3 dni, dla lekarsko dentystycznego 78,6 dni). Każdorazowo w badanej sprawie, decyzję o rozpoczęciu procedury nostryfikacyjnej podejmowała Rada Wydziału Lekarskiego na wniosek Przewodniczącego Komisji ds. Nostryfikacji.

(akta kontroli str. 31-33, 236-568)

8. Pobierane przez Uczelnię opłaty za nostryfikację dyplomu nie przekraczały jej dopuszczalnej wysokości, określonej w art. 327 ust. 6 Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce²² oraz § 7 ust. 1 Rozporządzenia z 2015 r. (maksymalnie 50% wynagrodzenia profesora zwyczajnego).

Kwotę i termin na wniesienie opłaty ustalono w procedurach/regulaminach wewnętrznych wydziałów oraz określono obowiązek wpłacenia kwoty na rachunek bankowy Uczelni. Wydział Lekarski na kierunku lekarskim stosował do 10 października 2017 r.²³ mniejszą niż maksymalna stawkę za przeprowadzenie egzaminu, tj. 2 500 zł. Następnie stawka została ustalona w maksymalnej dozwolonej wysokości, tj. 2 695 zł²⁴, a od 5 lutego 2019 r. - 3 205 zł²⁵. Pozostałe wydziały stosowały maksymalne kwoty określone w przepisach.

²¹ Uchwała nr 10/213/2014 z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie postępowania zmierzającego do porównania efektów kształcenia dla osób nostryfikujących dyplom lekarza.

²² Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2018 poz. 1668).

²³ Uchwała Rady Wydziału z 12 stycznia 2016 r.

²⁴ Uchwała nr 1/244/2017 z dnia 10 października 2017 r.

Na kierunku lekarskim i lekarsko – dentystycznym Wydziału Lekarskiego podawano kwotę i termin zapłaty w pismach zawiadamiających o terminie przeprowadzenia egzaminu porównującego efekty kształcenia.

W postanowieniach ogólnych Regulaminu postępowania nostryfikacyjnego na kierunku lekarskim oraz lekarsko – dentystycznym Wydziału Lekarskiego wskazano m.in., iż procedura nostryfikacyjna dyplomu kandydata, który nie uiścił opłaty za postępowanie nostryfikacyjne przed przystąpieniem do testu porównującego efekty kształcenia, nie zostanie wszczęta, a dokumenty zostaną zwrócone.

(akta kontroli str. 35-38, 43-61, 62-68, 71-72, 76-85, 86-119, 573, 617-621)

Badanie terminowości pobierania opłaty, przeprowadzone na próbie 90 spraw²⁶ wykazało, że:

- w 78 przypadkach w pismach zawiadamiających o terminie przeprowadzenia egzaminu prawidłowo wyznaczono termin na wniesienie opłaty, w 12 pozostałych przypadkach wyznaczono termin krótszy (10 dni) niż w Rozporządzeniu z 2018 r. (opisano w sekcji nieprawidłowości),
- w 77 przypadkach kandydaci terminowo wnieśli opłatę, natomiast w 13 przypadkach opłata nie została wniesiona. Pomimo niewniesienia opłaty we wszystkich 13 przypadkach prowadzono procedurę nostryfikacyjną (szerzej opisano w sekcji nieprawidłowości). Osoby które nie wniosły opłaty ostatecznie nie zostały dopuszczone do egzaminu i Rada Wydziału wydała odmowę uznania dyplomu.

(akta kontroli str. 31-33, 236-568)

Na Wydziale Lekarskim kierunku lekarskim w okresie kontrolowanym obowiązywały uregulowania wewnętrzne ustalające warunki i tryb zwalniania z opłaty za przeprowadzenie procedury nostryfikacyjnej. Podstawą do obniżenia opłaty była indywidualna decyzja Dziekana po spełnieniu warunku, że kandydat złoży podanie z uzasadnieniem, jest to drugie i kolejne postępowanie i wnioskodawca dostarczy zaświadczenie o dochodzie przypadającym na jednego członka rodziny. W okresie kontrolowanym opłatę Dziekan mógł obniżyć odpowiednio do kwoty 1 500 zł²⁷, 1 600 zł²⁸ a następnie do 1 900 zł²⁹. Obniżenie opłaty, zgodnie z zasadami, zastosowano w przypadku dwóch wniosków, a odmowę wydano w czterech.

W zbadanej próbie 91 spraw nie było przypadków stwierdzenia braku właściwości do przeprowadzenia postępowania nostryfikacyjnego, zgodnie z §7 ust. 4 Rozporządzenia z 2015 r. i art. 327 ust. 7 Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce.

(akta kontroli str. 31-33, 62-68, 236-568)

9. Po zakończeniu postępowania nostryfikacyjnego Uczelnia wydawała zaświadczenia o uznaniu dyplomu ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą. W ramach zbadanej próby do kontroli wydano siedem zaświadczeń o uznaniu dyplomu oraz 84 odmów ich uznania. Wszystkie odmowy zostały wydane w formie uchwały Rady Wydziału.

W wyniku kontroli wszystkich siedmiu wydanych zaświadczeń stwierdzono, że w dwóch przypadkach zawierały one informacje określone we wzorze³⁰. W pięciu przypadkach stwierdzono brak niektórych informacji, co szerzej opisano w sekcji nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 31-33, 236-568)

²⁵ Uchwała nr 4c/259/2019 z dnia 5 lutego 2019 r. Rady Wydziału Lekarskiego UM w Łodzi.

²⁶ Z badania wyłączono wycofany wniosek jednego z lekarzy.

²⁷ Uchwała nr 6b/241/2017 Rady Wydziału Lekarskiego z dnia 16 maja 2017 r.

²⁸ Uchwała nr 6.3/250/2018 Rady Wydziału Lekarskiego z dnia 17.04.2018 r. oraz 1g/254/2018 z dnia 25 września 2018 r.

²⁹ Uchwała nr 4c/259/2019 Rady Wydziału Lekarskiego z dnia 5 lutego 2019 r.

³⁰ Wzór zaświadczenia został określony w Załączniku nr 1 zarówno w Rozporządzeniu z 2015 r. jak i 2018 r.

10. W zakresie możliwości wniesienia odwołania od odmowy uznania dyplomu, wydziały określiły możliwość jego złożenia do Senatu Uczelni, za swoim pośrednictwem. W wyniku analizy wszystkich 84 uchwał w sprawie odmowy uznania dyplomu każdorazowo kandydata informowano o możliwości odwołania do Senatu Uczelni w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały. W okresie kontrolowanym nie wniesiono żadnego odwołania w tym zakresie.

(akta kontroli str. Wyjaśnienia, 31-33, 120-568, 574-621)

11. W latach 2017 – 2020 do Uczelni nie wpłynęły zarówno skargi jak i wnioski związane z jego działalnością w zakresie nostryfikacji dyplomów. Nie odnotowano również uwag i sugestii w przedmiotowym zakresie.

(akta kontroli str. 569-600, 627-649)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na Wydziale Farmaceutycznym przeprowadzano egzamin weryfikujący stan wiedzy osoby ubiegającej się o nostryfikację dyplomu, a pozytywne ukończenie tego egzaminu było warunkiem koniecznym wszczęcia postępowania nostryfikacyjnego.

Powyższe wymaganie nie zostało przewidziane w Rozporządzeniu z 2015 r. oraz późniejszym Rozporządzeniu z 2018 r. i zdaniem NIK było nieuzasadnionym podniesieniem wymagań dla kandydatów. Wymóg pozytywnego ukończenia egzaminu wprowadzony został na Wydziale Farmaceutycznym na podstawie Procedury postępowania nostryfikacyjnego dyplomów studiów magisterskich lub równoważnych na kierunku Farmacja, obowiązującej od 16 października 2018 r., do czasu jej zawieszenia, tj. do 14 lutego 2020 r. W okresie 2018 – 2019 sześciu kandydatów wniosło do wydziału podanie o przeprowadzenie ww. egzaminu, z czego pięciu do niego przystąpiło. Żaden z kandydatów nie osiągnął wymaganego przez wydział minimalnego poziomu prawidłowych odpowiedzi i nie został dopuszczony do procedury nostryfikacji dyplomu.

Dziekan Wydziału Farmaceutycznego wyjaśniła, że ze względu na duże różnice standardów nauczania farmacji w uczelniach, które nie wdrożyły Systemu Bolońskiego, zgodnie z przyjętym regulaminem nostryfikacji, kandydatów zgłaszających się do Wydziału Farmaceutycznego UM w Łodzi w celu uzyskania nostryfikacji dyplomu, proszono o rozwiązanie testu sprawdzającego wiedzę z zakresu farmacji. Za przeprowadzenie testu nie pobierano opłat egzaminacyjnych, ponieważ nie dotyczył on bezpośrednio wszczęcia procedury nostryfikacyjnej do której miała prawo tylko Rada Wydziału. Decyzję o potrzebie przeprowadzenia egzaminu podjęto po konsultacjach z innymi wydziałami farmaceutycznymi w Polsce.

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień NIK zwraca uwagę, że wprowadzenie dodatkowego egzaminu mogło w sposób nieuzasadniony doprowadzić do zniechęcenia potencjalnego kandydata do złożenia wniosku o nostryfikację dyplomu farmaceuty a egzamin mógł stanowić element porównania efektów kształcenia w przeprowadzanej właściwej procedurze nostryfikacji, tak jak zostało to ustanowione i obowiązywało na pozostałych wydziałach Uczelni.

(akta kontroli str. 86-235, 569-573, 617-621)

2. Na podstawie obowiązujących procedur/regulaminów Uczelnia wymagała od kandydatów złożenia wniosków o nostryfikację wraz z kopią niektórych dokumentów przetłumaczonych i poświadczonych przez tłumacza przysięgłego na język polski, co było niezgodne z §4 ust. 1 i 2 Rozporządzenia z 2018 r. Od czasu obowiązywania ww. rozporządzenia do wszystkie wniosków (25, w tym 19

lekarzy i 6 stomatologów) dołączono wymagane w regulaminie tłumaczenie przysięgłe dokumentów.

Dziekani wydziałów wyjaśnili m.in., że określenie w wewnętrznych procedurach konieczności dostarczenia przy składaniu wniosku o nostryfikację dyplomu dokumentów przetłumaczonych przez tłumacza przysięgłego, wynika ze specyfiki nazewnictwa w przedmiotach zawodów medycznych oraz jest podyktowane zachowaniem troski o zapewnienie należytej jakości procesu obsługi postępowania i porównywania efektów kształcenia w trakcie procedury nostryfikacyjnej. Specyfika programu studiów medycznych oraz różnice w zakresie treści programowych przedmiotów realizowanych w różnych uczelniach wymagało, aby tłumaczenia dokonywała osoba o wysokich kwalifikacjach potwierdzających znajomość odpowiedniego zakresu specjalistycznej terminologii w danej dziedzinie.

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień NIK wskazuje, że przepis obowiązującego od 2 października 2018 r. Rozporządzenia z 2018 r. zezwala na żądanie przedłożenia tłumaczenia dokumentów dopiero po ocenie formalnej wniosku.

(akta kontroli str. 31-33, 35-38, 40, 43-61, 71, 73, 76-84, 86-568, 573, 601-625)

3. Wbrew wymogom określonym w §7 ust. 2 Rozporządzenia z 2018 r., w pismach informujących o wyznaczeniu terminu egzaminu oraz obowiązku wniesienia opłaty nostryfikacyjnej skierowanych do 12 kandydatów Wydziału Lekarskiego, wskazano termin krótszy niż 14 dni, tj. 10 dni.

Jak wyjaśniła Dziekan Wydziału Lekarskiego, wydział dokładał wszelkich starań aby respektować terminy wskazane w rozporządzeniu, lecz skrócenia tych terminów dokonywano każdorazowo na prośbę osób zainteresowanych wyrażaną podczas składania dokumentów lub telefonicznie aby umożliwić szybsze przystąpienie do testu.

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień NIK wskazuje, że kandydaci mieli możliwość dokonania opłaty niezwłocznie, w momencie otrzymania pisma z Uczelni, tak by dochować terminu jej wniesienia jeszcze przed egzaminem.

(akta kontroli str. 31-33, 303-305, 307-308, 357-358, 408-409, 423-425, 448-450, 452-453, 455-458, 459-461, 467-468, 471-478, 483-485, 601-616)

4. Piętnaście postępowań nostryfikacyjnych (na 91) zakończono po upływie 90 dni od daty złożenia wniosku spełniającego wymagania formalne, co stanowiło naruszenie § 4 ust. 1 Rozporządzenia z 2015 r. oraz § 6 ust. 1 Rozporządzenia z 2018 r. Przekroczenia terminu wyniosły od 1 do 36 dni i - zgodnie z wyjaśnieniami Dziekana Wydziału Lekarskiego i Prodziekana Oddziału Stomatologicznego, wynikały m.in. z indywidualnej sytuacji rozpatrywanego kandydata lub określenia terminów egzaminów i posiedzeń rady poszczególnych wydziałów.

(akta kontroli str. 31-33, 274-300, 311-324, 333-340, 359-368, 385-391, 414-416, 420-430, 442-447, 500-501, 503-506, 510, 512-516, 540-557, 574-616)

5. Zaświadczenia o uznaniu dyplomu ukończenia studiów za granicą za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu nie zawierały części wymaganych elementów, określonych w załączniku nr 1 do Rozporządzenia z 2015 r. oraz Rozporządzenia z 2018 r. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła pięciu zaświadczeń (na siedem skontrolowanych). W zaświadczeniach tych brakowało nazwy państwa lub siedziby instytucji która wydała dyplom (trzy) lub numeru rozstrzygnięcia wydanego w postępowaniu nostryfikacyjnym (dwa).

Jak wyjaśniła Dziekan Wydziału braki wynikały z przeoczenia lub niedopatrzeń pracowników dziekanatu sporządzającego zaświadczenia.

(akta kontroli str. 31-33, 261, 338, 350, 469, 490, 574-616)

6. Pomimo braku wniesienia w 13 sprawach stosownej opłaty nostryfikacyjnej, na Wydziale Lekarskim kierunku lekarskim, prowadzono procedurę nostryfikacyjną³¹. Stanowiło to naruszenie ust. 8 postanowień ogólnych Regulaminu postępowania nostryfikacyjnego na kierunku lekarskim oraz lekarsko – dentystycznym Wydziału Lekarskiego obowiązującego od 1 października 2016 r. a następnie od 15 października 2018 r., zgodnie z którym procedura nostryfikacyjna dyplomu kandydata, który nie uiścił opłaty przed przystąpieniem do testu porównującego efekty kształcenia, nie zostanie wszczęta a dokumenty zostaną zwrócone.

Dziekan Wydziału Lekarskiego wyjaśnił, iż w ust. 8 Regulaminu wkradł się błąd i zapis ten nie był precyzyjny. Powinien brzmieć: *Procedura nostryfikacyjna kandydata, który nie uiścił opłaty w terminie, o którym mowa w ust. 6 zostanie zamknięta, a dokumenty zostaną zwrócone.*

Do dnia zakończenia kontroli ww. regulamin nie został zmieniony w zakresie wskazanym przez Dziekana Wydziału Lekarskiego.

(akta kontroli str.31-33, 41-68, 236-490, 601-616)

IV. Wnioski

Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust.1 pkt. 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Wyeliminowanie egzaminu weryfikującego wiedzę dla kandydatów przystępujących do nostryfikacji dyplomu na Wydziale Farmaceutycznym.
2. Dostosowanie obowiązujących na Uczelni procedur/regulaminów do wymogów obowiązującego Rozporządzenia z 2018 r. w zakresie żądania przedłożenia tłumaczenia dokumentów.
3. Wskazywanie w pismach informujących o wyznaczeniu terminu egzaminu oraz obowiązku wniesienia opłaty nostryfikacyjnej terminów zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa.
4. Terminowe prowadzenie postępowań nostryfikacyjnych.
5. Zamieszczanie w wydawanych zaświadczeniach o uznaniu dyplomu wszystkich elementów wymaganych w zał. nr 1 do Rozporządzenia z 2018 r.
6. Wszczywanie postępowania nostryfikacyjnego na Wydziale Lekarskim po uregulowaniu stosownej opłaty, określonej w obowiązującym regulaminie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

³¹ We wszystkich 13 przypadkach Rada Wydziału Lekarskiego podjęła uchwałę odmawiającą uznania dyplomu lekarza.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 30 września 2020 r.

Kontroler

Michał Maćkiewicz
doradca ekonomiczny

podpis

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Łodzi

Dyrektor

Przemysław Szewczyk

podpis

